

NOVÁ POETIKA V SLOVENSKEJ BÁSNICKEJ TVORBE MEDZI DVOMA SVETOVÝMI VOJNAMI: J. SMREK, E.B. LUKÁČ, L. NOVOMESKÝ, R. FABRY

A INÍ

- po roku 1918 sa zmenila úloha poézie – básnici vítajú príchod nových čias, vyjadrujú pocit úľavy nad skončením vojny a vyrovnávajú sa so zážitkami z nej
 - predstavitelia staršej generácie nadviazali na hviezdoslavovsko-kraskovskú tradíciu
 - predstavitelia novej generácie hľadajú nové možnosti a cesty, no z väčšej časti nie za cenu negácie tvorivého odkazu predchádzajúcich generácií
 - **slovenskí nadrealisti:**
 - buričské a novátorské programové smerovanie
 - svoju originalitu vyjadrovali aj formálnymi prostriedkami – napr. bohatou a nápaditou metaforickosťou
 - **poézia katolíckej moderny:**
 - opiera sa o duchovné hodnoty
 - spája tradičné kresťanské hodnoty s využívaním nových výrazových možností, aké poskytoval symbolizmus, poetizmus a surrealizmus
 - **proletárska poézia:**
 - predstavitelia DAV-u – L. Novomeský, V. Clementis, D. Okáli, J. Poničan, A. Sirácky, F. Kráľ
 - dochádzalo k zjednodušovaniu kvality básnického výrazu, vychádzajúc v ústrety ideologicky podmieneným zámerom umenia
1. mnohí autori sa venovali prekladom z iných literatúr (J. Smrek, E. B. Lukáč, Krčméry)

Martin Rázus

(1868 – 1937)

- študuje teológiu, je evanjelickým kňazom v Edinburghu
- po návrate na Slovensko naňho pôsobí národné povedomie, stáva sa politicky činným
- predstaviteľ SNS, je nadšený vznikom ČSR (zblíženie a spoločný vývoj Čechov a Slovákov)
- uvedomil si, že v Čechách je lepší vývoj, na túto nespravodlivosť upozorňoval
- svojou kritikou čechoslovakizmu sa stal nepohodlným pre vládnuce kruhy
- poézia:
 - básnické zbierky:
 - *Z tichých a búrných chvíľ* (1917):
 - má dve časti:
 - a) intímna, prírodná lyrika, spomienky na detstvo (tichá poézia)
 - b) o neutešenom stave Slovenska, o búrlivej politickej situácii (búrna poézia)
 - *O mne i o vás:*
 - osobná lyrika – ako gusar mladý (gusar je južanský pevec s jednostrunovým nástrojom)
 - o Slovákoch – verí v lepšiu budúcnosť
 - *To je vojna* (1919), *Hoj, zem drahá* (1919):
 - o hrôzach svetovej vojny
 - od lyriky prechádza k epike, využíva aj baladické útvary
 - legenda – stredná epická forma, ľudová alebo umelá, často zo života svätých, často nie sú založené na pravde (Moravsko-panónske – založené na pravde)
 - balada *Návšteva:*
 - protivojnové zameranie
 - tri časti:
 - 1) zostúpenie Krista na zem, je spokojný
 - 2) Kristus ide medzi ľudí, ľudia ho chcú popraviť, uvrhnú ho do temnice, z ktorej utečie, odhaľuje zlobu v ľuďoch
 - 3) Kristus odchádza späť, je sklamaný a smutný z ľudí
 - balada *Matka* (zo zbierky *To je vojna*) – matka čaká na stanici na syna, ktorý má prísť z vojny, nakoniec tam zmrzne a v jej dome sa nájde list, ktorý hovorí, že vlak tade nepôjde

- aj o postavení Slovenska v rámci Rakúsko-Uhorska, sociálne ladené verše (*Hoj, zem drahá*)
- *Kameň na medzi* (1925) – sklamanie nad nespravodlivým vývojom Slovenska v ČSR
- *Kresby a hovory* (1926) – 150 sonetov
- *Šípy duše* (1929) – sebahodnotiaci retrospektívny tón
- *Cestou* (1935) – vyjadruje tragickú nepochopiteľnosť vlastných umeleckých i politických úsilí vydobýť pre milovaný národ právo na rovnocenné postavenie v ČSR
- básnická skladba *Stretnutie* (1937) – vychádza až po autorovej smrti, rodinná tematika
- dramatická báseň *Ahasver* (1936) – Básnik (raz ako Petrarca, Goethe, mihne sa i Puškin) sa v rozličných situáciách stretáva so Ženou (od Laury až po Natáliu), aby spolu zviedli súboj s Ahasverom o vieru a lásku ako základnú hodnotu a mocnosť života
- veršovaný román *Bača Putera* (1934) – nevelký ohlas

Emil Boleslav Lukáč

(1900 – 1979)

- predstaviteľ neosymbolizmu, nadväzuje na francúzsku avantgardu, prekladá z francúzštiny a maďarčiny
- vplyv českých autorov – Otakar Březina
- vplyv slovenských autorov – Ivan Krasko, Vladimír Roy, Martin Rázus
- jeho tvorba je protichodná s tvorbou Jána Smreka (vitalizmus), je dolorista (trýzni sám seba, stade aj jeho meno Boleslav)
- zbierka básní *Spoved'* (1922):
 - 2 časti:
 - 1) meditatívna lyrika
 - 2) ľúbostná lyrika – nie radostná, skôr pochmúrna, má sklon vyjadrovať sa v paradoxoch a byť nedôverčivý
- zbierka básní *Dunaj a Seina* (1925):
 - najznámejšia, napísal ju po ročnom pobyte v Paríži, kde študoval na Sorbone
 - porovnáva domov a cudzinu, cudzinu opisuje negatívne
 - rovnako negatívne hodnotí aj pobyt v meste oproti pobytu na dedine
 - má opačný postoj ako Smrek
 - *Taedium urbis* (*Hnus z mesta*):
 - balada
 - porovnáva život v dedine a meste
 - trojveršia vyvolávajú v človeku príjemný pocit – eufóriu (používa príjemné farby – zelená, modrá)
 - používa poetizmy (mam, údol, čuť, sprzna)
 - citát:

Bohatstvá veľkomesta, zlatisté strechy dómov,
ich rozkoš, mam a jed, ich sláva, sprzna, slasť,
všetko to cudzie mi, je inde moja vlasť,
tam medzi bralami môj čarokrásny domov.
- sprzna = zhanobenie
- zbierka *Hymny k sláve Hosudárovej* (1926):
 - priznáva sa k svojmu kresťanskému vierovyznaniu
 - spoločenské problémy (naväzuje na Hviezdoslava)
 - reflexívny, meditatívny charakter
 - *Hymna bytia*:

Som bohatierom, bedárom, madonou, kurtizánou,
som básnikom i bláznom tiež, kňazom i modlou samou. (autocharakteristika)
- zbierka *O láske neláskavej* (1928):
 - erotické motívy
 - *Paradoxon* – rozoberá lásku, nestavia sa k nej ľahostajne, túži po nej, paradoxne ju však odmieta, tvrdí, že keď bude príliš šťastný, vyminie si šťastie
 - *Vzlyk, Nehovorme, Telegram*

- zbierka *Križovatky* (1929):
 - prechádza od osobných k spoločenským témam viažucim sa na Slovensko alebo situáciu, v ktorej sa ocitla európska civilizácia v medzivojnovom období
 - využíva symboly a alegórie
 - už teraz vycítil nebezpečenstvo fašizmu
 - bezmocnosť, bezvýchodiskovosť
- zbierka *Spev vlkov* (1929):
 - autor zvyrazňuje národnú a sociálnu zložku svojej poézie
 - motívy slovenskej prírody
- zbierka *Elixír* (1934):
 - vyjadruje svoje etické, estetické princípy, podľa ktorých tvorí
 - nadosobná, spoločenská problematika
 - prvá časť – „spoved“ – zameraná viac na vonkajší svet než na svoje stále zraňované vnútro
 - druhá časť – obhajuje svoj umelecký svet, svoju poetiku; predtucha vojny
 - *Básnik a čas* – úvahy básnika v lete nad prírodou i životom okolo neho
- zbierka *Moloch* (1938):
 - Moloch – symbol krutosti
 - odmietanie tragických udalostí, protest voči dejinnej nespravodlivosti (Viedenská arbitráž)
 - symboly, prirovnania
 - *Moloch* – vyjadruje všetky svoje sny, nádeje, viery – sen rovnosti a bratstva
- zbierka *Bábel* (1944):
 - Bábel – od slova Babylon – chaos, neporiadok
 - kresťanský pátos, odmietanie nacizmu, stanoviská k priebehu vojny zašifrované do podobenstiev a alegórií
 - *Ars poetika (Básnické umenie)*:
 - odmieta vojnu, fašizmus
 - spomína na Hviezdoslava, na jeho *Krvavé sonety*, v ktorých odmietal 1. svetovú vojnu
 - obdivuje Hviezdoslava, že sa nepoklonkoval vrchnosti, že písal to, čo si myslel
- cyklická skladba *Stĺp hanby* – vyjadruje sa k medzivojnovému obdobiu a vojne
- tvorivá odmlka – KSČS zoštátnila 1948 časopisy a začala zasahovať do literatúry
- zbierky *Óda na poslednú a prvú* (1967), *Parížske romance* (1969), *Srdce pod Kaukazom* (1978):
 - zobrazuje zápas ľudstva o naplnenie myšlienok o slobode, rovnosti a bratstve
 - *Ecce homo (Ahl'a človek)*:
 - zo zbierky *Óda na poslednú a prvú*
 - zobrazuje celý život človeka od narodenia po smrť

Ján Smrek

(1898 – 1982)

- publicista, editor (vydavateľ), básnik
- vlastné meno – Ján Čietek
- na jeho začiatočnú tvorbu mala vplyv 1. svetová vojna
- bohoslavecká fakulta – neukončil
- vplyv Štefana Krčméryho
- obdivuje ženy – ich vonkajšiu, ale hlavne vnútornú krásu
- 1930 – 1939 – pôsobí v Prahe:
 - založil tu v Mozačovom vydavateľstve EMSA (Edíciu mladých slovenských autorov)
 - založil časopis *Elán* (vydávaný od tridsiatych rokov do r. 1947)
- predstaviteľ neosymbolizmu, neskôr však hlavne vitalizmu (oslava života), hľadá opojenie zmyslov v poézii
- zbierka *Odsúdený k večitej žízni* (1922):
 - vplyv 1. svetovej vojny, ťažkého detstva, choroby ⇒ pochmurnejšia
 - končí už o niečo optimistickejšie
 - *Dnes milujem svoj Deň*:

- od Noci sa otáča k svetlu, životu, k Dňu
- básnik miluje svoj Deň a najmä svoje Ráno, ktoré hovorí, že sa oplatí žiť, že život bude krásny
- zbierka *Cválajúce dni* (1925):
 - názov – metafora
 - oslava mladosti, sú tu aj pochmurnejšie básne (Balada o ...)
 - báseň *Cválajúce dni*:
 - motív cválajúcich žrebčov (mladí ľudia) – dynamizácia, dobrodružstvo
 - mladí ľudia nevedia, či si neublížia, ale nechcú splynúť s davom, nechcú prežiť obyčajný, všedný život
 - oslava života, mladosti
 - báseň *Mne dedinčanka stepilá* – autor má pocit, že nevie nájsť svoju jediná a pravú lásku
 - *Balada o noci májovej*, *Balada o cynickom milovaní* – krása, mladosť, láska spojená s formou balady, dychtivosť a netrpezlivosť mladosti
- zbierka *Božské uzly* (1929):
 - ľúbostná, prírodná tematika
 - snaha o imagináciu, snaha vytvoriť intenzívny citový zážitok
 - básne so slovom „balada“ v názve sú pochmurnejšie, ale nie až tak ako klasické balady; dejová línia je len naznačená
 - *Balada čerešňových kvetov* – prepojenie lásky s prírodou, erotický podtón
- zbierka *Iba oči* (1933):
 - ľúbostné, prírodné, sociálne a cestovateľské (*Z mora do sklenice* – lyrická básnikova cesta po európskych štátoch (Francúzsko, Holandsko, Maroko) témy
 - zvyrazňuje sa básnikovo senzualistické vnímanie, oslava života
 - báseň *Očí* (voľný verš) – básnik je vďačný za oči a za to, že nimi môže vnímať svet, ďakuje za ne Bohu, ľudia zároveň očami vypovedajú svoje city, vyslovia nimi nevysloviteľné ⇒ oči sú najdôležitejší orgán
 - báseň *Pieseň* (štvorveršia abab)
- básnická skladba *Básnik a žena* (1934):
 - básnik vyjadruje svoj obdivný vzťah k žene novou formou – pokusom o „básnickú poviedku“
 - päť častí – *V zasneženom parku*, *Pokračovanie jarné*, *Letná noc na vode*, *Padajú listy*, *Po desiatich rokoch*
 - dialóg medzi autorom a ženou – medzi nimi sa vyvíja vzťah, ale potom sa rozídu, stretnú sa po desiatich rokoch, ona je vydatá, on smúti, lebo ju stále ľúbi
 - spolu so Sládkovičovou *Marínou* a Kostrovou *Ave Evou* je súčasťou najkrajšej lyriky týkajúcej sa vyznania lásky k žene
 - monologické pasáže sa striedajú s dialogickými, reflexívne s opisnými
 - skladba ako celok vyznieva celistvo, harmonicky
- zbierka *Zrno* (1935):
 - potreba návratu k istotám domova (žil vtedy v Prahe)
 - znovuobjavenie príťažlivosti slovenskej prírody a dedinského prostredia
 - báseň *O nás* – krásy rodného kraja (dedina), prírody okolo (polia)
 - báseň *Doma*
- tvorivá odmlka
- *Hostina* (1944), *Studňa* (1945):
 - reaguje na neprajný čas vojny
 - báseň *Bacardi* – želanie prežívať radostný mierový život, nie vojnu
 - báseň *Praha*:
 - 1. časť – umelci, ktorých zrodila, je pokoj
 - 2. časť – niečo nie je v poriadku, umelci netvorí
 - 3. časť – všetko bude dobré, Praha bude opäť veľkým mestom s umelcami
 - Praha – symbol celého Československa
- veľa (často nútených) tvorivých odmítk
- *Obraz sveta* (1958) – báseň *Všetko biele* – básnik by chcel umrieť v máji, kedy je všetko biele (biely orgován, konvalinky, gaštany, ľudia láskou rozpálení „do biela“

- *Struny* (1962) (báseň *Písané na sude*), *Nerušte moje kruhy* (1965) (báseň *Stromy*) – strach zo starnutia, staroby
- prekladá z maďarskej a ruskej literatúry

Laco Novomeský

(1904 – 1976)

- predstaviteľ avantgardnej ľavicovej poézie
- učiteľ, neskôr žurnalista (redaktor ľavicových novín)
- 1944 – podieľa sa na príprave SNP
- po druhej svetovej vojne – politik v oblasti osvety a kultúry
- 1950 – obvinený z buržoázneho nacionalizmu
- 1954 – odsúdený na 10 rokov
- 1963 – občiansky a umelecky rehabilitovaný, vracia sa do literatúry
- ocenenie národný umelec
- tvorba – 2 etapy – pred väzením, 60. roky
- prvé básne – na začiatku 20. rokov uverejňované v časopisoch *Vatra*, *Svojeť* a *Mladé Slovensko*
- hoci prijíma komunistickú ideológiu, v tvorbe sú na 1. mieste umelecké aspekty
- 1. etapa tvorby:
 - zbierka *Nedeľa* (1927):
 - prvotina, väčšinou voľný verš
 - sociálne básne, aj básne melancholické, plné osobného smútku i úzasu nad tým, čo sa vo svete deje
 - príbehovosť, epické motívy
 - báseň *Fiasko*:
 - sociálne ladená, slabšia dejová línia
 - jeho milá – krásna, ale nemá na šaty; chladná figurína šaty má
 - kontrast medzi živou osobou a neživou vecou, medzi nevlastníctvom a vlastníctvom šiat
 - báseň *Slúžka*:
 - sociálne ladená
 - výpoveď slúžky, žaluje všetkých, prečo musí tak žiť – tiež je chtivá, šikovná, ale je chudobná, vie si šaty ušiť, ale nemá na látku
 - báseň *Báseň*:
 - autobiografický charakter – spomína na čas, kedy začal písať (snáď 19 ráz opadali kvety, kým chlapec vravieť začal)
 - hovorí o tom, čo sa deje v rôznych štátoch – všade majú ľudia iné problémy
 - ovplyvnený poetizmom (Wolker) – rýchle plynutie času, exotické motívy, miluje veci
 - báseň *Nedeľa*:
 - ovplyvnenie francúzskej avantgardou – poézia sa blíži k próze
 - príbehovosť, sú pospájané motívy, ktoré vzájomne nesúvisia
 - báseň je plná smútku
 - báseň *Nos*
 - zbierka *Romboid* (1932):
 - venované Jankovi Kráľovi
 - smútok nad sociálnou nespravodlivosťou sveta, smútok v duši → pochmúrne ladená
 - básnik prehlbuje poetizmus, oživuje veci
 - zbierka *Otvorené okná* (1935):
 - avantgardná (hravá) i sociálna (etická) línia
 - intímne ladené básne (*Noc na stráni*), aj línia domova (*Slávny slovenský cmíter*)
 - cyklická báseň *Stretnutia* – téma slovenských hrobov rozosiayých po bojiskách prvej svetovej vojny, hrobov slovenských vystaňovalcov roztrúsených po veslom svete
 - zbierka *Svätý za dedinou* (1939):
 - všeobecná reakcia na vojnu, obava zo samoty v neprajnom čase, dúfa v lepšiu budúcnosť

- vojna = „čas pušiek, dýk a náreku“
- báseň *Nohami hore*:
 - absurdnosť doby, ktorá sa rúti do vojny, čas prevrátených hodnôt
 - kontrasty („baletky výbuchov“)
- španielska tematika (bojoval v španielskej občianskej vojne) – *Španielska krajina*, *Sen*, *Kondotiér*
- báseň *Kondotiér*:
 - 1. časť – obraz pokoja – domu s muškátmi
 - 2. časť – obraz vojaka, ktorý drží v ruke mušketu, bráni dom
 - viera v mier, využíva slová podobného znenia a iného významu (eufóniá) – muškát, mušketa
- báseň *Slovo*:
 - 1. časť – myslí si, že poéziu nikto nepotrebuje
 - 2. časť – lepšia budúcnosť tvorby básnika
 - paradoxy, symboly
- zbierka *Pašovanou ceruzkou* (1948):
 - 10 básní, ktoré písal r. 1940 vo väzení v Ilave
 - motív cesty spojený s kolobehom ľudského života (život – cesta so začiatkom a koncom)
- 2. etapa tvorby:
 - poéma (alebo skôr esej) *Vila Tereza* (1963):
 - obhajoba avantgardy 20. rokov
 - venovaná októbrovej revolúcii
 - najprv zobrazuje oslavu VOSR „v ktorých 6. november rokov dvadsiatych“, potom sprítomňuje dej v roku 1917 cez osobu Antonova-Orsenejka
 - bohato využíva rusizmy
 - poéma *Do mesta 30 minút* (1963) – venovaná pamiatke svojho priateľa, politika a štátnika Vladimíra Clementisa, nespravodlivo obvineného a popraveného v 50. rokoch
 - zbierka *Stamodtiaľ a iné básne* (1964):
 - osobné tragické motívy (strata občianskej slobody v 50. rokoch), prízvukovanie vytrvalosti v mravných postojoch a humánnosti
 - báseň *Len tak* – návrat do bežného, každodenného života, radosti i strasti života
 - báseň *Múdrosť* – niekedy je múdrejšie nepovedať pravdu, keď sú páni hlúpi
 - cyklus básní *Dom, kde žijem*

Nadrealizmus

- avantgardný smer
- prienik francúzskeho surrealizmu dvadsiatych rokov na Slovensko
- 1. nadrealistická zbierka – *Uľaté ruky* (Rudolf Fabry)
- najväčší predstaviteľ – Rudolf Fabry, najvýznamnejší kritik – Michal Považan, ďalší predstavitelia – Vladimír Reisel, Pavol Bunčák, Štefan Žáry
- ovplyvnený aj Čechmi (Vítěslav Nezval)
- znaky:
 - odmietanie tradičných hodnôt
 - protest proti fašizmu a ľudáctvu
 - využívanie znalostí z psychológie človeka
 - tvorba založená na psychickom automatizme (rozum nie je zainteresovaný)
- šokujúca metafora – je zložená z viacerých slov, ktoré sú bez podobnosti, šokuje
- voľný verš, spájanie do pásiem
- neuznávanie interpunkcie
- podáva presné postavenie človeka v chaotickom svete a zvláštny obraz šťastia
- nezáväzná hra so slovami
- 1939 – oficiálny začiatku činnosť slovenskej nadrealistickej skupiny – zborníky (*Áno a nie*, *Sen a skutočnosť*, *Pozdrav*)

Rudolf Fabry

(1915 – 1982)

- zakladateľ slovenského nadrealizmu
- študoval na vysokej škole v Prahe zemepis a kreslenie → ilustrátor, publicista
- zbierka *Uťaté ruky* (1935):
 - debut
 - 1. verš: „Smrť slávikom a pinkavám“ – čiže smrť všetkému peknému v poézii, priestor aj škaredším témam
 - provokačná, chce upáliť starú literatúru, nový pohľad na svet
 - vynecháva slová a medzery
 - klania sa tým, ktorí vniesli niečo do literatúry (Nezval, Breton, Ristič)
 - 1. časť – jej názov *Prológ* je prečiarknutý a je to vysvetlené veršami: „Za cenu umenia, vzdávame sa umenia.“
 - v ďalších častiach – automatické texty (mimovoľné zoskupenia obsahov vedomia)
 - sú tu 2 pásmové skladby a aj neveršovaný surrealistický text *Zo strateného zápisníka*
 - záverečná časť – *Fair play* – využil nápady vedomia a podvedomia spojené s rečou detských riekajok
 - báseň *Pokazený písací stroj* – „Za cenu umenia, vzdávame sa umenia.“
- zbierka *Vodné hodiny hodiny piesočné* (1938) – reaguje na zánik ČSR, na vpád fašistov, neslobodu, zreťazené myšlienky, chaos
- zbierka *Ja je niekto iný* (1946):
 - patrí k vrcholom slovenského nadrealizmu
 - hlavná myšlienka je vyjadrená v 2 pásmach – *Prvom a druhom stretnutí s Feónom* (Feón je vybájená postava, raz v úlohe diabla-zvodcu, raz v úlohe básnikovho dvojníka)
 - odmieta hrôzy vojny (tmy, temna, čiernej noci)
 - príklon k humanizmu

Ján Rak

(1915 – 1969)

- zbierky *Je vypredané* (1942), *V údolí slnka* (1946), *Nezanechajte nádeje* (1946)

Pavel Bunčák

(1915)

- prízvukovanie všeludských hodnôt, spor srdca a rozumu
- nadrealistické zbierky: *Neusínaj zažni slnko* (1941), *S tebou a sám* (1946), *Zomierať zakázané* a *Útek a návrat* (1973)

Štefan Žáry

(1918)

- debut – *Srdcia v mozaike* (1938) – tradične ladená poézia
- nadrealistické zbierky: *Zvieratník* (1941), *Pavúk a pútnik* (1946)

Moderná slovenská katolícka tvorba

- história:
 - prvá slovenská báseň *Proglas* – slovo sa považuje za nástroj priblíženia sa k Bohu
 - legendy o svätých, spevníky evanjelických a katolíckych duchovných piesní
 - Gavlovič – *Škola kresťanská*
 - Hollý, Kollár, Bernolák – náboženské reflexie – národnobuditeľská funkcia
 - Kráľ, Hurban, Sládkovič, Botto
 - katolícki autori vydali aj 3 diely almanachu *Tovarišstvo* (1893, 1895, 1900), čo malo v období národného útlaku veľký význam

- evanjelický almanach – *K výšinám*
- časopisy – *Kultúra, Vatra*
- popri otázkach národných a sociálnych sa básnici často venovali aj téme vzťahu k Bohu a k transcendentu (nadmyslovosti)
- veľa z týchto básnikov emigrovalo
- písali príležitostné, úvahové a nadčasové básne
- predstavitelia: Rudolf Dilong (1905 – 1986), Ján Silan (1914 – 1984), Ján Haranta (1909 – 1983), Ján Gašparovič Hlbina (1908 – 1977), Ján Motulko (1920), Karol Strmeň (1921 – 1994), Mikuláš Šprinc (1914 – 1986), Pavol Ušák Oliva (1914 – 1941), Svetoslav Veigl (1915), Gorazd Zvonický (1913 – 1995)

Rudolf Dilong

(1905 – 1986)

- katolícka moderna
- prvé zbierky (*Budúci ľudia* (1931), *Slávne na holiach* (1932), *Dýchajte, lazy* (1933)) – jednoduché, ľahký, popevkový rytmus, živelná mladosť, optimizmus, vitalizmus
- *Antológia mladej slovenskej poézie* (1933) – prvé spoločné vystúpenie katolíckych básnikov
- ovplyvnený surrealizmom a poetizmom → zbierky *Hviezdy a smútok* (1934), *Helena nosí ľaliu* (1935), *Mladý svadobník* (1936)
- zbierka *Mesto s ružou* (1939) – búrlivé premeny vo svete, na Slovensku
- zbierky *Konvália* (1941), *Nevolaj, nevolaj* (1941), *Hanička* (1942) – intímny charakter
- autobiografická próza *Zakliata mladosť* (1943), román *Človek s láskou* (1944)
- 1945 – emigruje – cez Rakúsko, Bavorsko, Taliansko a Argentínu do USA
- zbierka *Otčina, zohrievaj ma* (1977) – túžba po domove
- memoáre *Stretával som ľudí a svet* (1976)

Ján Silan

(1914 – 1984)

- občianske meno: Ján Ďurka
- vo všetkom vidí Boha – k nemu smerujú všetky jeho myšlienky
- pre jeho tvorbu je charakteristická pieseň, harmonická melódia a piesňový dialóg
- prvé zbierky (*Kuvici* (1936), *Rebrík do neba* (1941), *Slávme to spoločne* (1941), *Kým nebudeme doma* (1943)) – zamýšľa sa nad zmyslom ľudskej existencie
- v zbierkach *Piesne z Javoriny* (1943), *Piesne zo Ždiaru* (1947) sa dotýka všeludských problémov a kríz
- po roku 1945 zostal na Slovensku, pôsobil ako kňaz vo Važci a odmlčal sa asi na 20 rokov
- zbierka *Sám s vami* (1967)
- zbierka *Oslnenie* (1969) – utrpenie cirkvi a národa
- zbierka *Ja som voda a iné verše* (1984):
 - 1. časť – poéma o básnických trampotách
 - 2. časť – reflexívne básne o trpkých rokoch neslobody